

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell.	4 rals al mes.
Fora.	14 " trimestre.
Un número sol.	5 céntims.
Anuncis á preus convencionals.	

Lo llegitim **TURRÓ DE JIJONA** se ven á **CINCH**
RALS la lliura.--Drogueria de Joseph Formosa.
Plassa Major, 42.-Sabadell.

Pianos. - Afinacions y reparacions
E. LLADÓ
== Calderón, 18. - Sabadell ==

Turrons Ilegítims de JIJONA

No hi ha necessitat de comprar lo llegitim turró de JIJONA en taulas especials, ni pagarlos á 6 rals.

En las Confiterías de La Confianza de Vila Germans, Rambla, 63 y carrer de la Rosa, 4 y en la de Francisco Vila, carretera de Manresa, 57; se venen verament llegítims á

5 RALS LA LLIURA

no cal, donchs, gastar 6 rals poguent comprarlos á 5, tant llegítims com los mes llegítims y tant bons com los mes bons.

ALS PROPIETARIS Y AGRICULTORS

L'estranger que, no havent estat may á Espanya, llegís la Constitució y principals lleys espanyolas, com las del sufragi, jurat etc., etc., se podria pensar y segurament se creuria que aquí 's gosa d' una llibertat molt gran. Mes los espanyols no 'ns podém fer eixas il·lusions, puig sabem molt bé que per més que la llei, per exemple, concedeix vot á tots los ciutadans, los encarregats de complir-la son los que fan las tupinadas podent estar cert l' elector, si no 's lleva demati, de que per compte d' ell haurá votat un municipal ó escombriayre. Donchs lo que succeeix ab la llei electoral succeeix ab las demás, de modo que de fet lo partit polítich que governa, los ministres, fan senzillament lo que 'ls passa pel cap. Contra aquest verdader despotisme del Estat l' individuó sel y vern es impotent pera ferse respectar los seus drets y pera recabar dels poders públichs lo compliment de la llei, y, convensut de la seva impotencia, abandona l' exercici dels seus drets ó sofreix ab resignació las injusticias de que es victima. Aixís y únicament aixís s' esplica la indiferència y apartament del país quan aquest es cridat per la llei pera que voti als seus representats en Corts, lo que fa possibles nombraments com dels diputats actuals que es igual que si fossin nombrats de Real Ordre.

Aixís se comprén que quedi sens compliment la llei del 1885 que exigeix del pago de la contribució á las vinyas replantadas ab ceps resistents. Aixís s' esplica que 'ls propietaris sofreixin ab certa resignació las escandalosas investigacions manadas fer per l' arrendatari de la província de Barcelona. Aixís res té d' estrany, com demostrarem desseguida, que 'ls propietaris de la província de Barcelona y en general de Catalunya paguin una contribució molt més alta que 'ls demás espanyols, per més que en la Constitució s' hi llegeixi alló de que «Todo español está obligado á contribuir en proporción de sus haberes á los gastos del Estado, Provincia y Municipio.»

Convensut cada hu de que no treuria rés de demanar que 'l poessin á las llistas electorals, de que no li rosoldrán l' espedient en que demanà la condonació de la contribució per tenir la vinya filoxerada, de que si no s' ajeu á las exigencias d' un investigador li costará cara la festa, y que demanar als espanyols no catalans que contribuïssin á las cargas del Estat en proporció als seus habers es demanar un impossible, calla, se resigna, surt del pas del modo que pot y rés més. Y aixís cada propietari fent semblant rahonadament fa possible lo despotisme del Estat de que parlavam avans.

Pero si 'l propietari sol y vern es impotent pera ferse respectar en los seus drets y té d' esser forçosament victima del despotisme del Estat, ¿ho fora si estés unit, si estés associat ab tots los que 's troban en lo seu cas? Evidentment que no. ¿Per qué, donchs, y malgrat las injusticias de que

es víctima, no ha sabut constituhir cap associació que fos prou forta y poderosa pera poguer contrarestar aquest despotisme? Veusaquí una cosa que no he sabut esplicarme may. Los propietaris catalans son treballadors y estalviadors; pero sembla talment que 'ls diners de la contribució no 'ls dolguin, puig es evident que, sinó tots, molts paguem més de lo que legalment se 'ns pot exigir. Aquesta apatia, aquest ensopiment que 'ns domina, únicament pot esplicarse per un egoisme ridicol y perjudicial als nostres interessos, junt ab una verdadera ignorancia de las lleys que regulan á Espanya la tributació y de lo que succeheix en lo resto de la Península.

De fet hi ha tres menas de contribuyents á Espanya. Los navarros y 'ls habitants de las provincias bascas, que contribuheixen als gastos generals de la nació ab un tant alsat, distribuhintse ells mateixos del modo que be 'ls apareix la quantitat ó cupo contributiu convingut. Los andalusos y la majoria del centre de Espanya, que tenen amagada més del 80 per cent de la riqueza imponible, y, per fi, los catalans, especialment los de las provincias de Girona y Barcelona, que no tenen ocultació ó be es insignificant comparada ab la de las altrás provincias. Deixant apart Navarra y las provincias bascas, quins habitants no pagan contribucions directas, puig que ab los consums y portasgos administrats honrada y autòmicament, donan prou, no sols pera pagar lo de me al Estat, sinó que hi ha remanent per atendre á tots los gastos provincials y municipals, lo resto dels espanyols te 'l mateix tipo contributiu. Mes com aquest s' aplica sobre la riqueza imponible-declarada, y aqueixa es amagada, segons lo mateix Estat, en proporcions d' un 100 y 180 per cent segons las provincias, y com que 'ls catalans tenim poca riqueza no declarada, resulta que paguem un doble ó triple que las provincias del centre d' Espanya.

Per no ferme pesat no transcriuré sino trossos de las estadísticas fetas á Madrid y que contenen dates per demés curiosos. En «El Arancel estadístico de la Dirección general de Agricultura, Industria y Comercio» se troban los datos següents:

Provincia de Barcelona.—Terra laborable destinada á cultiu de cereals y llegums, 90,787 hectáreas.—Provincia de Badajoz, id., id., 484,135 hectáreas.—Diferencia en més per Badajoz, 393,348 hectáreas.

Provincia de Barcelona.—Valor total de la producció, 40. 621, 606'50 pessetas.—Provincia Badajoz.—Id. id., id., 39.194.033'05 pessetas.—Diferencia á favor de Barcelona, 1.427,573'45. pessetas. Es á dir, l' absurdo de que Barcelona ab 393,348 hectáreas menos que Badajos produheixi 1.427,573'45 pessetas més de cereals que aquesta.

Segons la Direcció general de contribucion, la provincia de Sevilla té una riqueza rústica de 23.055.393 y n' amaga 23.322,415, es á dir, una mica més del 100 per cent. Segons la mateixa estadística la ocultació en la de Barcelona no arriba al 35 per cent. Com que 'l tipo de contribució

es lo mateix, resulta que un sevillà paga un 65 per cent menos que un propietari de la província de Barcelona.

Los de Murcia, ab una riquesa imponible de 9,911,892 pessetas, n' amagan 23.618,593, es á dir, un 180 per cent. De modo que paga un 145 per cent menor que nosaltres.

Y no 's cregui sian aqueixas las úniques duas províncias que tenen la major part de la riquesa rústica y pecuària amagadas.

Segons la mateixa estadística, Cáceres te un 130 per 100, Ciudad Real 107, Granada 108, Corunya 97, Córdoba 108, Guadalajara 104, Jaen 118, Leon 152, Oviedo 107, Soria 140, Zamora 109, y aixís las demás.

Tenint en compte que la filoxera ha destruhit tota la riquesa vinícola de la província de Barcelona y que desde en Gamazo no hi ha ocultació en la riquesa urbana, se fá remarcar encara més l' excés de contribució que paguem al Estat espanyol.

Es inútil buscar remey á aquest mal ab exposicions al Govern fentli avinent aqueixa injustícia ni demanantli rebaixas en los tipos de la contribució, puig que ell es lo primer que n' está enterat, com ho proban los datos copiats en aquest article y que son rigurosament oficials.

Ans que tot cal que 'ls propietaris s' enterin de que son víctimas dels governs centralistas fentlos pagar major contribució que als demás espanyols, y que, convensuts d' aqueixa veritat, surtin de son ensopiment agremiantse pera ferse forts y respectats. Y alashoras, enloch de demanar que no s' hi fiqui en aixó de contribucions y que mentres no gosi Catalunya d' una autonomia política, se 'ns concedeixi una autonomia contributiva semblant ó igual á la de las províncias bascas y Navarra, puig que la experiencia demostra que la intervenció dels governs centrals n' ha sigut sempre perjudicial. Aquest es lo remey únich.

JOAQUIM AGUILERA.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sants d' avuy.—S. Tomás, lisbe de Cantorberi. S. Crescente, primer bisbe de Viena. S. Marcel y S. Ebrulfo, abats; y S. Davit, profeta y Rey d' Israel.

La missa en honor de S. Tomás.

La Epistola es del apostol S. Pau als Ebreus.

L' Evangeli es del cap. X de S. Joan.

Notas oficiales

En lo Registre Civil d' aquesta ciutat s' han fet las següents inscripcions durant lo dia 28.

Naixements: Joseph Jové Domenech.—Juan Colomina Criach.—Pedro Nonell Sansalvadó.—Rosa Mercader Durán.

Defuncions: Juan Obradors Vila, 7 anys.

NOVAS

A Filipinas, segons nos comunican los telégramas oficials, s' ha fet l' abressada de la pau.

Benehida sia.

En Primo de Rivera y l' Aguinaldo s' han abressat efusivament y han cridat á duo ; Viva Espanya!

Deu fassi que duri.

Y ja tenim que de la nit al dia, lo recriminat Aguinaldo, s' ha tornat tota una bella persona. Are ja no es un saltamarges, ni un cafre, ni un assessi, ni tantas cosas mes com era á jutjar per los patriotas *fi de sigle*. Es un senyor molt fi, molt atent, molt consideraty sobre tot, molt espanyol.

Y qui sab si fins digne y apte pera confiarli algun cárrech d' alta representació.

De mes verdas se 'n maduran.

En l' Ateneu Sabadellés lo dia de Nadal al vespre, conforme anunciar, va posarse en escena lo drama del malaguanyat Joseph Feliu y Codina *La Dolores*, que fou ben interpretat, mereixent los aplausos de la concurrencia distingida y numerosa.

Felicitém á tothom y sobretot á en Domingo Saló que especialment en algunas escenas va estar admirablement tant per la entonació com pel color y sentiment que hi va saber donar.

Acabá la funció ab un petit ball de societat.

Inútil lo fer constar que sortirem satisfets de la festa al igual que 'l públich sense distinció.

Próximament serán repartidas per la Unió Catalanista unas Bases pera facilitar la formació d' agrupacions catalanistas en totas las comarcas de Catalunya.

La Junta Permanent de l' Unió 's proposa fomentar d' una manera activa lo desarrollo de ditas agrupacions no solzament á Barcelona sino que també en la majoria de las poblacions catalanas encare que siguin de poch vehinat.

Avuy dimecres, á las nou del vespre, tindrà lloch á Barcelona en *Els IV Gats* l' ensaig general de las obras ab que 's comensará la anunciada série de *Sombras Artísticas* que 's presentarán en aquella casa.

Forman lo programa d' aquesta vetllada, 'l poema *Montserrat* d' en Joan Maragall, ab música del mestre Morera y dibuixos d' en Miquel Utrillo; un altre poema *Nadala*, posat en música pel mestre Gay y ab dibuixos d' en Romeu Puchol; y 'l viatge humorístich *Cuatro gats y un ves-*

tit negre y en Pere Romeu pel mon ó 'l romiatje d' una ànima, compaginat y comentat per Enrich Fuentes; ab ilustracions de 'n Ramon Casas.

Lo Gobernador ha enviat una circular als alcaldes de la provincia donantlos hi instruccions á fi de que las operacions del cens de població s' fassin en lo dia fixat ab la deguda exactitut.

Las funcions que tingueren lloch en las passadas festas de Nadal en los teatros Principal y Euterpe, se vegeren molt concorregudas.

La companyia del Principal adoleix de personal de coros, per lo qual la empresa hi guanyaria que los aumentés, puig lo demés personal junt ab la Sofia Romero van molt bé.

La companyia del Euterpe, fora la debutant tiple Srta. Segovia, tot lo demés personal es molt fluix, tant, que casi no pot passar.

Diu «La Renaixensa.»

En lo Passatge novament obert en lo carrer de Montesion al costat dels *Quatre gats*, s' hi ha colocat una reixa de ferro que crida poderosament la atenció dels intel·ligents que per allí tranzitan. L' arquitecte senyor Puig y Cadafalch ha donat ab aquest treball de que parlém una nova mostra de que l' art de la cerralleria posat al servey del seu talent pot praduher com produheix obras ofiligranadas propias de las sevas millors épocas comparables ab las que ostentan los claustres de nostra Seu. Sembla mentida que després de tants anys d' ensopiment com passá l' art de la forja, haja arribat lo dia en que puga mostrar una espléndida renaixensa com s' endevina en lo reixat de que parlém, en quin hi tenim ademés d' aplaudir lo rótul *Passatge de Sant Joseph* que en lletres de ferro estampat atravesa l' amplit.

Felicitém al amich y company de causa Sr. Puig per sa darrera obra.

Lo Centre Excursionista de Catalunya celebrá ultimament junta general ordinaria. Lo president don Lluís Marián Vidal relatá 'ls treballs fets durant l' any que demostran la activitat de la corporació. Lo tesorero don Juli Vintró llegí l' estat de comptes anyal que evidencia la normalitat económica del Centre y verificada la elecció dels socis que devian ocupar los càrrechs que reglamentariament vacavan, quedá constituïda la Junta Directiva pera 1898 en aquesta forma: President, don Lluís Marián Vidal; vicepresident, don Joaquim Cabot y Rovira; tesorero, don Juli Vintró y Cassallachs; vocals, don Joaquim y Rueda, don Cèssar August Torres, doe Arthur Masriera, don Joan Cardona y Vert, don Joseph Galbany y Parladé; secretari primer, don Jaume Massó y Torrents y secretari segon don Jaume Baladía.

Fou concedit un vot de gracias á la Junta Directiva per lo felis resultat que han tingut algunas de las gestions que ha fet en pró de la societat.

Nos ha sigut enviat un non setmenari catalá que ha comensat á veure la llum á Barcelona lo útil de *La Talia catalana* y tirat per medi de cyclostille. Lo número que havém rebut té vintiduas planas, trobántshi articles de firmas ben conegudas entre 'l jovent literaria com las de nostres amichs En N. Font y Sagué, En Ramon Nonat Comos, En Manel Folch y Torres y En Ramon Garriga. També s, hi troban barrejadas ab lo text algunas ilustracions tretas ab bastanta correcció. Desitjem al nou setmanari llarga vida.

Alguns socis Ateneu pensan demanar á la Junta Directiva que acordí imprimir y publicar la série de conferencias catalanas que s, han donat en dita societat en los dos darrers cuses passats. ja que ellas son una manifestació de la vida intelectual de Catalunya en sos temps històrichs y en la actualitat.

Celebrariam veurer realisada tan bona idea.

La empresa del teatro Principal prepara per las vinentas festas d' any nou, l' estreno en aquesta ciutat de la sarsuela que tant gran éxit obté en lo teatro *Eldorado* de Barcelona, y que té per titol *La Viejecita*.

Per poguerse presentar ab propietat s' han aumentat lo personal de coros.

Aixís mateix la empresa ha contractat fins á fi de la temporada á la orquesta *Muixins*.

Va celebrarse diumenge á Barceloua la junta general extraordinaria de la Associació de viatjants del Comerç y de le Industria, baix la presidencia de don Andreu Piñol.

Segons la Memoria llegida per lo secretari de la Associació, l' efectiu de la mateixa en 18 del corrent era 'l següent: Fondo de la Societat, 6.380'80 pessetas; idem de Montepio, 70.377,50 pessetas; total, 76.758'30 pessetas. Valors públichs, 93.671'25 pessetas; en poder dels corresponsals, de recibos de socis, 7.229'27, y pendants de cobro en las oficinas, 1.415, formant un total general pes pessetas 179.073'82. Figuran inscrits com socis protectors 209, y de número 1,222; total socis, 1 431. Se va procedir á la renovació de la Junta directiva, y forren elegits los senyors següents: President, don Andreu Piñol y Pereantón; vis-president, don Juan Artigas y Alart; comptador, don Ramon Raventós y Amiguet; tesorero, don Jaume Solá y Raventós; arxiver, don Cessar Mitjans y Vilageliu; secretari, don Ceferi Molinet y Bosch; vis-secretari, don Pere Clapés y Trabal; vocals: don Francisco Clará y Tort, don Joaquim Bel y Beltrán; don Joseph Manaut y Freixa, don Frederich Pitol, don Joseph Gisbert, don

Baldomero Lluís, don Joseph Roure y Molas, don Jaume Espina y Alegre, don Joseph Nausa y Ferrando, don Florenti Bargalló y Pascual, don Ramon Vives y Ventura, don Antoni Colomer y Tutau, don Francisco Mitjavila y Morer y don Albert Noguera y Casabosch.

Ab bon éxit ha comensat á publicarse á Barcelona un setmanari de broma, escrit en catalá, que porta 'l titol de *L Olla* en lo qual hi colaporraran molts dels coneguts escriptors y dibuixnats humorístichs de dita capital Surt cada dijous y 's ven á cinch céntims.

Ahir celebrá sessió de primera convocatoria nostre Excm. Ajuntament baix la presidencia de D. Joseph A. Planas, Alcalde accidental.

La faltat d' espay y temps nos priva de donarne compte detalladament.

Nostre estimat amich y company don Gabriel Casals acaba de contreurer matrimoni ab la simpática senyoreta donya Maria Garcia, en la ciutat de Zaragoza, havent arribat á Sabadell avants d' ahir després de son curt viatge de nuvis.

No cal dir, donat lo grau d' amistat que 'ns uneix ab lo bon amich Casals, que fem vots de tot cor pera que siga complerta y per la vida la felicitat que 'ls desitgem en son nou estat.

Ha mort á Gracia lo Reverent Rector de Sant Esteva de Castellar que desde algun temps se trovaba allunyat d' aquella Parroquia pera atendre al restabliment de sa quebrantada salut. (Q. D. E. P.)

PIANOS de totas classes, nous y usats. COMAS, Rambia, 93, casa de confiança.

TELEGRAMAS

Madrid, 28, 9'45 m.—Anit sortí per Cadiz lo nou general de Puerto Rico, senyor Gonzalez Muñoz ahont ha d' embarcarse 'l dia 30.

Madrid, 28, 5 t.—En los centros oficials se diu que 'l titulat president de la república cubana Bartomeu Massó está gravement malalt.

Se reben noticias de Manila confirmant lo promés per lo general Primo de Rivera. Aguinaldo, Lianera y demés cabecillas s' han embarcat pera Hong Kong, poguent assegurar que la pau es un fet.

CAMBIS

Londres á 90 dias fetxa	33'15 d.
» á la vista.	33'50 p.
Paris. » »	32'60

Teatro Principal.— Està en venda un dels millors palcos del 1.er pis d' aquest Teatro. En la Administració d' aquest diari donarán mes detalls.

Impremta y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderón, 36.—SABADELL.